

Nr 22.

Ankom till Riksdagens kansli den 25 april 1911 kl. 1 e. m.

Betänkande i anledning af väckta motioner, afseende utredning rörande åtgärder för undanröjande af en på äktenskapsfrekvensen menligt inverkan oegentlighet i skattelagstiftningen. (2:a Afd.)

Till bevillningsutskottet hafva hänvisats två särskilda motioner, väckta, den ena inom Första kammaren, nr 48, af herr *Clason*, samt den andra inom Andra kammaren, nr 86, af friherre *Palmstierna*.

Herr *Clasons* motion är af följande lydelse:

»Vid sistlidne års riksdag väckte jag i denna kammare med anledning af då föreliggande skattelagsfrågor två motioner, nr 84 och 85, som båda berörde den mindre gynnsamma ställning, i hvilken nuvarande skattelagstiftning försätter familjeförsörjare gentemot öfriga skattdragare.

I den ena af dessa, nr 84, yrkade jag, under hänvisning till den i den kungl. propositionen om inkomst- och förmögenhetsskatt häfdade principen om skattens anpassning efter den verkliga skatteförmågan, en mera effektiv anordning af familjeförsörjares rätt till skatteafdrag för minderåriga barn, än som i den kungl. propositionen föreslagits. Uti motionen erinrades därvid, bland annat, att i sådana skattelagar som t. ex. den preussiska och den danska, hvilka i flera hänseenden tagits till förebilder eller jämförelsepunkter för det kungl. förslaget en i olika afseenden mer effektiv anordning af motsvarande afdrag vore genomförd. Motionen vann emellertid icke kammarens bifall, ett resultat, som i betraktande af de då föreliggande skattefrågornas ytterst omfattande, invecklade och tidskräfvande karaktär näppeligen varit att vänta annorlunda.

Min andra motion, nr 85, var af följande lydelse:

»Det så kallade bevillningsfria afdraget vid bevillningen och likartade bestämmelser i fråga om inkomstskatten lära i sin nuvarande anordning i ett hänseende bidraga till betydande sociala missförhållanden. De verka nämligen så, att de i vissa fall i skattehänseende ställa dem, som ingå

äktenskap, vida ogynnsammare än dem, som lefva i lösare förbindelser, och de innebära därigenom ett slags premiering af de sistnämnda i jämförelse med äktenskapet. Förhållandet åskådliggöres, om man tänker sig en man och en kvinna med hvardera 800 kronors inkomst; de få enligt bevillningsförordningen hvardera ett bevillningsfritt afdrag af 500 kronor, hvilket under vissa förhållanden kan utsträckas till 700 kronor; det återstående skattepliktiga beloppet blir för hvardera sålunda blott 100 kronor eller för båda tillsammans 200 kronor. Träda de åter i äktenskap med hvarandra, blir deras sammanlagda inkomst 1,600 kronor, från hvilka högst 500 kronor få afdragas, hvadan återstående skattepliktigt belopp blir 1,100 kronor. För samma inkomst alltså i det ena fallet en nära 6-dubbel skatteplikt mot i det andra. Med det låga bevillningsbelopp, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 89, skulle visserligen bevillningen till staten numera icke spela någon synnerlig roll, men då den sedermera lägges till grund för den kommunala beskattningen, som utgår med ett mångdubbelt större belopp, kommer oegentligheten att så mycket starkare framträda. Den skall ock, enligt uppgift på vissa håll i vårt land, vara en medverkande orsak till att lösa förbindelser föredragas framför lagliga äktenskap, och den blir under sådana förhållanden en af anledningarna till den låga äktenskapsfrekvens den svenska statistiken, såsom jag i en annan motion erinrat, har att uppvisa, likasom ock till dess beklagligt höga siffra för barn, födda utom äktenskapet.

I den mån vår skattelagstiftning jämväl i fråga om andra skatteformer än bevillningen bygger på likartad grund med hänsyn till mindre bemedlades beskattning gäller äfven där det sagda. Det kungliga förslaget till inkomst- och förmögenhetsskatt går i detta hänseende icke fritt. En man och en kvinna med hvardera ett taxerad belopp af inemot 800 kronor äro båda fria från inkomstskatt; gifta de sig åter med hvarandra, hvarigenom de sålunda uppnå ett taxerad belopp af sammanlagdt inemot 1,600 kronor, skola de erlägga inkomstskatt med 1 % af det taxerade beloppet, det vill säga närmare 16 kronor. Äfven här således en bestämmelse, som kan vara ägnad att motverka ingående af äktenskap.

Det lär icke kunna bestridas, att det är en svaghet i statens skattelagstiftning, om den innehåller stadganden, som hafva en sådan innebörd. Familjens betydelse såsom samhällets grundval är allmänt erkänd; meningarna kunna icke heller vara delade om det samhällsskadliga i att skror af barn uppväxa utom äktenskapet. Huru man skall kunna undanröja denna skattelagstiftningens oegentlighet, är dock svårare att säga. En förständig anordning af familjeförsörjares rätt till afdrag vid beskattningen torde emellertid kunna bidra till målets vinnande; i en annan

motion har jag ock framställt förslag i detta hänseende. Möjligen kan också något vinnas genom införande i vår skattelagstiftning af ett bevillningsfritt afdrag, lika för alla inkomster, sådant som finnes i den danska skattelagstiftningen. Frågan i dess helhet är emellertid för omfattande för att kunna lösas utan föregående utredning, och får jag därför hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, hvilka åtgärder lämpligen kunna vidtagas för att i möjligaste mån undanröja ofvan omförmälda oegentlighet i vår skattelagstiftning.

Bevillningsutskottet (utl. nr 33) fann de af mig framhållna verkningarna af gällande bestämmelser angående lindring i bevillning och inkomstskatt förtjänta af beaktande, men hänsköt saken till framtiden.

Vid frågans behandling i kamrarne framlades emellertid från olika håll exempel på det menliga inflytande på äktenskapsfrekvensen i vårt land, som den af mig berörda anordningen faktiskt utöfvat, och på huru den sålunda vore en medverkande anledning till den hos oss beklagligt höga siffran på barn, födda utom äktenskapet. Huru nedslående tillståndet för närvarande är i båda dessa hänseenden, kan bland annat utrönas af en statistisk tabell (utdrag ur Sveriges officiella statistik i sammandrag), som jag förlidet år bifogade min motion nr 84 och som jag i år ber att få bilägga denna. Det framgår af densamma, hurusom äktenskapsfrekvensen för perioden 1901—1905 var för Sverige pr 1,000 invånare af medelfolkmängden i årligt medeltal endast 5,90, d. v. s. den *lägsta* siffran bland samtliga europeiska staters. Antalet lefvande födda barn var för samma period hos oss blott 26,1 pr 1,000 invånare af medelfolkmängden; lägre siffra hade bland de europeiska staterna endast Frankrike. Den svenska siffran har för öfrigt sedermera ytterligare nedgått och var för år 1909 blott 25,57. Däremot företer Sverige en synnerligen hög siffra för barn födda utom äktenskapet i procent af samtliga födda; siffran var för nyssnämnda period 1901—1905 11,9 och öfverträffades endast i en enda europeisk stat.

Såsom ett måhända användbart hjälpmedel att undanröja de antydda oegentligheterna i skattelagstiftningen påpekades under debatten i denna kammare utvägen att införa ett särskildt existensminimum för familjer. I den norska inkomstskatteförordningen finnes en dylik anordning så till vida genomförd, som de skattepliktiga uppdelas i fyra olika klasser, allteftersom de hafva a) ingen, b) 1—3, c) 4—6 och d) 7 eller flere personer att försörja, hvarefter det bevillningsfria afdraget stegras för hvarje klass. Huruvida någon liknande eller andra utvägar

här böra väljas för att vinna en bättre anordning än den nuvarande, må bero på blifvande utredning. Sakens vikt blef emellertid redan i fjol, trots utskottets afstyrkande, i båda kamrarna understruken och af denna kammare så kraftigt behjärtad, att den med 61 röster mot 48 biföll motionen. Under sådana förhållanden är det naturligt, att jag återupptar densamma, och hemställer jag alltså, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, hvilka åtgärder lämpligen kunde vidtagas för att i möjligaste mån undanröja nu omförmälda oegentlighet i vår skattelagstiftning.»

Motionen åtföljes af denna bilaga:

*Utdrag ur Sveriges officiella statistik i sammandrag 1910;
tabeller öfver de europeiska staternas areal, folkmängd och
befolkningsrörelse m. m.*

L a n d.	Folk- ökning i proc. un- der sena- ste 10 år.	Antal in- vånare pr kvkm. år 1907.	Ingångna	Lefvande	Dödfödda.	Döda.	Oäkta lefvande födda i proc. af samtliga lef- vande födda åren 1901— 1905.
			äkten- skap.	födda.	ärligen 1901—1905 på 1,000 inv. af medelfolkmängden.		
Sverige	7,3	12	5,90	26,1	0,7	15,5	11,91
Norge	8,0	7	6,13	28,6	0,7	14,8	7,09
Danmark	12,3	68	7,13	29,0	0,7	14,8	10,13
Finland	14,4	8	6,50	31,3	0,8	18,6	6,50
Ryssland, utom Polen	19,1	23	8,91	49,2	—	31,9	—
Tyskland	15,8	116	8,03	34,3	1,1	19,9	8,37
Schweiz	10,4	86	7,52	28,1	1,0	17,7	4,40
Nederländerna	14,8	174	7,54	31,5	1,3	16,0	2,28
Belgien	11,1	248	8,12	27,9	1,3	17,1	6,78
Storbritannien och Irland	10,8	143	7,48	27,9	—	16,5	4,06
Frankrike	1,5	73	7,64	21,2	1,0	19,6	8,78
Portugal	7,0	62	6,88	32,2	—	20,1	11,61
Spanien	9,0	39	8,05	35,2	0,9	26,0	4,43
Italien	7,7	118	7,43	32,9	1,5	22,1	5,63
Österrike	9,7	93	7,89	35,8	1,0	24,4	12,83
Ungern	10,1	64	8,70	37,5	0,8	26,5	9,36
Rumänien	15,3	51	8,22	39,6	0,8	25,7	9,79
Bulgarien	19,7	43	9,94	40,7	—	22,5	0,43
Serbien	16,8	58	9,93	38,9	0,8	22,5	1,10

Friherre *Palmstierna* anför i sin motion:

»Med anledning af en inom Riksdagens Första kammare år 1910 af herr *S. Clason* väckt motion nr 85 angående det ofördelaktiga läge, hvori gällande skattelagstiftning försätter familjeförsörjare, hade jag tillfälle att under debatten i Andra kammaren, då bevillningsutskottets afslagsyrkande föredrogs, framhålla några exempel, som visade, att påtagliga missförhållanden rådde, hvilka snarast möjligt borde undanröjas. Denna framställning väckte då icke gehör inom kammaren, men på grund af uttalanden från skilda håll dristar jag att detta år i motionsform förelägga ärendet inför Riksdagen.

De exempel jag anförde voro tagna ur det praktiska lifvet och mig meddelade. De torde här böra återges. Vi antaga »två systrar uti en och samma fabrik, hvar och en med en inkomst af 800 kronor. Båda systrarna äro ogifta. Men så vill den ena systemen gifta sig. Om båda förut ha haft bevillningsfritt afdrag, så inräknas, sedan den ena systemen gift sig, hennes inkomst i mannens, och det bevillningsfria afdrag, hon förut hade, kommer dem icke till godo, sedan de blifvit gifta och ha gemensam inkomst, ehuru hon med sitt arbete bidrar till familjens underhåll». Från Stockholm anfördes följande exempel. »En kvinna har gift sig med en man, som förtjänar 710 kronor och hon själf förtjänar 490 kronor, deras gemensamma inkomst blir sålunda 1,200 kronor. Antag att hon lefvat ihop med mannen, då hade beskattningsförhållandena varit sådana, att endast mannen åsattes beskattning, en skatt på 4 kronor. Men sedan de legaliserat sin förbindelse, så har skatten uppgått till 56 kronor.» Ett annat exempel. »Mannen har en inkomst af 1,010 kronor, kvinnan af 490 kronor. Då blir för denna mannens inkomst skatten i Stockholm 28 kronor, men så snart förbindelsen legaliserats, blir den 80 kronor.» Det meddelades vidare af mig ett fall, däri vederbörande kontrahenter, boende i Sundbyberg, när de uppmanades att legalisera sin förbindelse svarat: »Vi ha nog tänkt därpå, men ett giftermål skulle ådraga oss en årlig utgift på omkring 100 kronor och den utgiften ha vi svårt att bära.» Det meddelades äfven, att en arbetare af misstag fick den kvinna, med hvilken han sammanbodde, uppförd som sin hustru och fördenskull måste betala ökad skatt, men protesterade häremot och fick henne afförd från längden såsom sin hustru. Denna man hade tänkt ingå äktenskap, men afstod därifrån, när han fick erfara skattelagstiftningens verkningar.

Den nya inkomstskatteförordningen har ej tagit hänsyn till dessa förhållanden. Enligt densamma premieras giftermålsfrekvensen på det

sätt, att om en man och en kvinna hvardera ha ett taxerad belopp af inemot 800 kronor äro de skattefria, så länge de lefva i konkubinät, men få betala 16 kronor i skatt, om de ingå äktenskap, enär deras sammanlagda årsinkomst då är inemot 1,600 kronor.

Det är icke behöfligt att genom någon längre motivering visa de samhällskadliga verkningar, en på detta sätt anordnad skattelagstiftning utöfvar. Ett ordnadt familjeförhållande är en betingelse för sundheten i samhällslifvet och bör främjas genom statens åtgärder i stället för att dess uppkomst på ofvannämndt sätt i hög grad försvåras för de mindre bemedlade klasserna.

Gifvetvis kan man icke i en motion framlägga några definitiva förslag angående på hvad sätt oegentligheten bör afskaffas. Det synes mig likväl — som jag äfven under fjolårets debatt antydde — att lämpligaste utvägen vore införandet af ett särskildt existensminimum för familjer. I den norska inkomstskatteförordningen finnes en dylik anordning, hvilken genomförts på så sätt, att de skattepliktiga indelas i fyra olika klasser, allt efter antalet personer, som de försörja, nämligen: a) ingen b) 1—3, c) 4—6 och d) 7 eller flera personer. Det bevillningsfria afdraget höjes med hvar klass i nämnd ordning.

Det synes mig sannolikt, att detta förfaringssätt är lämpligt, men först genom en utredning torde detta kunna afgöras. Det är för öfrigt af vikt, att denna kommer till stånd nu, emedan den kommunala beskattningen för närvarande är underkastad ett omfattande revisionsarbete.

På grund af det som anförts får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, hvilka åtgärder lämpligen kunna vidtagas för att i möjligaste mån undanröja nu omförmälda oegentlighet i vår skattelagstiftning.»

Utskottet.

Utskottet har funnit det angeläget att, innan utskottet yttrade sig i anledning af motionerna, inhämta i hvad mån inom utländsk skattelagstiftning hänsyn tagits till ifrågavarande spörsmål, och har utskottet genom utrikesdepartementet erhållit uppgifter från ett flertal europeiska stater nämligen Norge, Danmark, Preussen, Österrike, Ungern, England, Frankrike, Belgien, Holland och Italien. En sammanställning af de inkomna uppgifterna gifver vid handen följande af intresse för föreliggande fråga.

Utländsk lagstiftning.

Genomgående äfven i utlandet synes vara den grundsatsen, att, där äkta makar hvar för sig hafva inkomst, till grund för skattens beräk-

nande lägges den sammanlagda inkomsten, som därefter beskattas hos mannen.

Vissa avvikelser från denna regel synas dock förekomma inom några länder.

Sålunda skall i *Norge* gift kvinna, som är i besittning af »lovlig stiftet Særeie» betraktas såsom ur skattesympunkt själfständig person och för inkomst af sådan egendom taxeras för sig enligt allmänna regler.

I *Danmark* gäller, att hustru, som under äktenskapet för beständigt lefver skild från mannen, är att i beskattningshänseende anse såsom själfständig person i fråga om inkomst, som ej består af bidrag från mannen.

Motsvarande undantagsbestämmelse återfinnes äfven i den *österrikiska* inkomstskattelagstiftningen.

I *Ungern* betalar hustru inkomstskatt för sig, om sammanlefnaden varaktigt upphört, och mannen ej äfven i sådant fall behållit förvaltningen af hustruns egendom. Därjämte gäller, att hvad hustru genom eget arbete i form af dag- eller veckolön förvärfvar till belopp af högst 500 kronor ungerskt mynt ej lägges till mannens inkomst, då denna ej öfverstiger 1,000 kronor.

I öfrigt synes i fråga om äkta makars beskattning den utländska skattelagstiftningen stå på ungefär samma ståndpunkt som den svenska.

Däremot har man genom att i större omfattning medgifva gift familjeförsörjare skattefria afdrag eller för honom fastställa relativt högre existensminimum på annan väg kommit att i viss mån befördra samma syfte, som det af motionärerna afsedda.

I *Norge* gäller i fråga om inkomstskatt till staten, att skatteplikt inträder först med 1,000 kronors inkomst, samt att vid taxering de skattepliktiga indelas i fyra klasser, allt efter som de hafva att utom sig och hustru, respektive man försörja ingen, 1—3, 4—6 och 7 eller flera därtill berättigade personer, barn och anförvanter, därvid afdraget stiger med hvarje senare grupp. Den beskattningsbara delen af inkomsten bestämmes därefter i enlighet med en tabell, uppställd efter principen, att inom hvarje klass afdraget proportionsvis minskas i mån af större inkomst. Absolut maximum för afdrag är i de fyra klasserna respektive 600, 1,000, 1,400 och 1,800 kronor.

Jämväl i fråga om kommunalskatten gäller, att af hvarje inkomst ett visst belopp skall vara skattefritt, och är beloppets storlek beroende af, huru stor familj den skattskyldige har att utom sig och hustru, respektive man försörja, i hvilket afseende vederbörande indelas i åtta klasser, af hvilka den första omfattar dem som ej hafva några att försörja, andra t. o. m. sjunde klasserna dem som hafva respektive 1, 2, 3, 4, 5, 6 personer samt åttonde klassen dem som hafva 7 eller flera per-

soner att försörja. Inom hvarje klass finnes ett visst minimi- och maximi-belopp för det skattefria afdraget, och följes i öfrigt vid uträkning af den skattefria delen af inkomsten en fastställd tabell med proportionsvis fallande skala, allt efter som inkomsten stiger. I hufvudsak gälla enahanda bestämmelser för stad och land, dock att i städerna afdragen i allmänhet äro något större, hvarjämte vid beräkning af dessa, efter vederbörande kommunala myndigheters bestämmande, hustru kan komma att medräknas bland de försörjningsberättigade. Den kommunala bestämmanderätten på förevarande område är ganska omfattande, något som man i ett för närvarande under behandling liggande förslag till ny kommunalskattelagstiftning sökt inskränka i syfte att vinna likformighet de olika kommunerna emellan.

I *Danmark* åtnjuter enligt regeln inkomsttagare beträffande skatt till staten skattefritt afdrag till belopp af i Köpenhamn och en af dess förorter 800 kronor, i öfriga städer och två andra kommuner 700 kronor samt å landet 600 kronor. Därjämte medgifves för hvarje barn under 15 år ett ytterligare afdrag af respektive 100, 85 och 70 kronor.

Beträffande kommunalskatten är i Köpenhamn existensminimum satt till 800 kronor. I öfrigt åtnjutes afdrag för hvarje barn under 15 år med 100 kronor, dock att genom sådant afdrag ingen skattepliktig inkomst får nedbringas under 400 kronor.

I öfriga kommuner beräknas kommunalskatten efter vissa regler å den till grund för skatt till staten lagda inkomsten, dock att för hvarje särskild skattskyldig grundbeloppet kan komma att ytterligare nedsättas med hänsyn till bland annat antalet barn.

Den *preussiska* inkomstskattelagen har en progressiv skatteskala med en minsta beskattningsbar inkomst af 900 M. och i lägsta graden upptagande inkomst från 900—1,050 M. till 6 M. skatt. Skattskyldig med högst 6,500 M. inkomst erhåller, i mån af laglig försörjningsplikt, nedsättning med en grad i skalan för två barn eller andra understödsberättigade under 14 år och utan egna inkomster, med två grader för 3 eller 4, med tre grader för 5 eller 6, och för hvarje vidare ökning af 2 personer med ytterligare en grad. Öfverstiger inkomsten 6,500 M. men ej 9,500 M., minskas skattebeloppet, om vederbörande har tre personer att underhålla, med en grad, om han har 4 eller 5 med två grader samt för hvar ytterligare ökning af de försörjningsberättigades antal med 2 personer med ytterligare en grad.

Dessutom kan i särskilda fall, där inkomsten ej öfverstiger 12,500 M., nedsättning med högst tre grader beviljas på grund af vissa skatteförmågan minskande förhållanden, bland hvilka upptagas särskildt be-

tungande omkostnader för underhåll och uppfostran af barn samt annan laga försörjningsplikt.

Äfven beträffande den i Preussen utgående s. k. Ergänzungssteuer åtnjutas skattefria afdrag.

Bestämmelserna i inkomstskattelagen om skatteafdrag för familjeförsörjare få ökad betydelse därigenom, att inkomstskatten lägges till grund för de direkta kommunalskatterna.

Äfven i *Österrike* utgår inkomstskatten efter en progressiv skala med lägsta graden upptagande inkomst af 600—625 floriner till skatt af 3,60 fl. Familjeförsörjare med inkomst ej öfverstigande 2,000 fl. och som, äkta make oberäknad, har att försörja mera än två familjemedlemmar utan egen inkomst, åtnjuter ett afdrag af $\frac{1}{20}$ af inkomsten för hvarje understödsberättigad därutöfver, dock att i hvarje fall inkomstbeloppet sänkes minst en grad i skalan. Är i inkomsten inberäknadt förvärf af familjemedlem, hustru eller annan, åtnjutes ett afdrag för hvarje sådan af 250 fl. eller det mindre belopp, hvartill inkomsten uppgått.

Vidare kan oberoende af familjens storlek skattemyndigheten med hänsyn till vissa på skatteförmågan inverkan omständigheter, såsom ovanligt betungande utgifter för uppfostran af barn eller annan försörjningsskyldighet, medgifva skattelindring intill tre grader för inkomst af högst 5,000 fl.

I *Ungern* börjar den skala, efter hvilken inkomstskatten progressivt utgår, med en lägsta grad af 800—900 Kronen och 5 K. skatt. Skattskyldig, hvars inkomst ej öfverstiger 8,000 K. och som underhåller minderåriga (under 14 år) barn eller andra anhöriga, på grund af laglig förpliktelse, beviljas nedsättning i skatteskalen med en grad, om 2 eller 3, och två grader, om 4 eller flera personer underhållas.

I *England* utgår inkomstskatt endast, om inkomsten uppgår till 160 pund, hvilket belopp bestämts såsom existensminimum. I öfrigt äger hvarje skattskyldig med inkomst af 160—500 pund rätt till visst afdrag från inkomstskattebeloppet för hvarje barn under 16 år med belopp motsvarande inkomstskatt å 10 pund.

Gällande skattelagar i *Frankrike* och *Belgien*, där skatterna i det hela utgå efter andra grunder än en direkt uppskattning af inkomsten, hafva icke upptagit några skattelindringar för familjeförsörjare i form af afdrag o. d., såvida därtill ej bör räknas privilegiet i Frankrike för fader eller moder till 7 lefvande minderåriga äkta barn att befrias från den s. k. »Contribution personnelle-mobilière», om denna skatt ej öfverstiger 10 fr.

I *Holland* är lagstiftningen beträffande skatt till staten visserligen

byggd på liknande principer som i sistnämnda båda länder, men har likväl inrymt vissa afsevärda lättnader i skattehänseende för familjeförsörjare. Skatten till staten utgår efter sju titlar, bland andra bostadens hyresvärde, antalet eldstäder i densamma, värdet af möbler m. m. och antalet tjänare. För beräkning af de tre förstnämnda äro kommunerna delade i nio klasser med växlande minimum, som berättigar till befrielse från skatt enligt ifrågavarande titel. Beträffande hyresvärdet ligger detta minimum mellan 125 Fl. för första klassen och 25 Fl. för den nionde. I fråga om samma tre titlar åtnjutes, då hyresvärdet ej uppgår till sju gånger minimum, afdrag med vissa procent för hvarje hemmavarande eller endast tidtals för studier bortavarande barn, styfbarn, barnbarn eller fosterbarn, som är ogift och under 20 år. Afdraget utgår för hvarje barn med högst tolf och lägst två procent och minskas efter vissa grunder, i den mån inom hvarje klass hyresvärdet stiger.

Jämväl beträffande skattetiteln tjänare åtnjutes befrielse, nämligen för en kvinnlig sådan af den, som icke har annan tjänare och har hos sig boende minst tre barn, styfbarn, barnbarn eller fosterbarn, som äro ogifta och ej fyllt 20 år.

I fråga om den i Holland förekommande kommunala inkomstskatten utgöres den beskattningsbara inkomsten af det uppskattade eller eljest antagna inkomstbeloppet, minskadt med det för nödtorftigt lifsuppehälle nödiga belopp, hvilket skall vara lika för alla eller med hänsyn till familjernas sammansättning beräknas efter lika grunder för alla.

I den *italienska* skattelagstiftningen har principen om skatteafdrag för familjeförsörjare ännu ej gjort sig gällande, beroende, enligt lämnad upplysning, på att förhållandena, åtminstone hvad äktenskapsfrekvensen angår, icke påkallat dylika åtgärder.

Utskottets
förslag.

Den jämförande befolkningsstatistiken utvisar, på sätt af ofvan anförda statistiska bilaga framgår, för Sveriges del i fråga om de ingångna äktenskapens antal, antalet lefvande födda barn äfvensom de utom äktenskapet föddas antal afvikelser från medelsiffrorna, tydligt pekande på tillvaron af missförhållanden, som påkalla den allvarligaste uppmärksamhet. Likasom orsakerna till dessa missförhållanden äro många och vidt skilda, har man helt visst också att på mera än en väg söka motarbeta desamma.

Då nu motionärerna i fråga om ett visst område, nämligen skattelagstiftningens, framhållit, att vissa där gällande bestämmelser kunna vara ägnade att i sin mån menligt inverka på äktenskapsfrekvensen,

och framställt förslag i afsikt att vinna rättelse härutinnan, synes syftet med deras framställning vara synnerligen beaktansvärdt. Det torde också vara obestridligt, att de exempel på konsekvenser af våra gällande bestämmelser om skattefria afdrag, som motionärerna till stöd för sin framställning anfört, ådagalägga, att i tillämpningen vissa oegentligheter kunna uppstå. Att genom ändrade föreskrifter söka förekomma dylika, likasom att öfverhufvud taget på skattelagstiftningens väg befordra det förevarande syftet möter emellertid, såsom ock motionärerna hafva insett, enligt sakens natur stora svårigheter. En radikal utväg vore gifvetvis att som regel göra äkta makar till själfständiga skatteobjekt. Därigenom skulle undanröjas åtminstone den i motionerna särskildt betonade oegentligheten beträffande afdragen. En sådan åtgärd skulle emellertid innebära ett brytande med en af grundprinciperna i vårt skattesystem, äkta makars samfällda beskattning, en princip, som, på sätt ofvan framhållits, är allmänt erkänd äfven i utlandet. Utskottet har fördenskull gått att öfverväga, huruvida icke på annat sätt åtgärder kunde vidtagas för erhållande af en för ifrågasatt ändamål gynnsammare skattelagstiftning. Såsom möjliga utvägar hafva därvid framställt sig de i motionerna antydda, nämligen dels att sänka existensminimum för ogift person och höja detsamma för samlevande äkta makar, dels ock att på lägre inkomststadium vid bedömning af äkta makars skatteförmåga måhända större hänsyn än i gällande skattelagstiftning kunde tagas till det antal barn, de hafva att försörja.

Det har själfallet ej varit utskottet möjligt att i frågans förevarande outredda skick lämna närmare anvisningar, men har utskottet, utan att öfverskatta betydelsen af de ifrågasatta åtgärderna, ansett dem likväl såsom lämpliga utgångspunkter för en blifvande utredning kunna läggas till grund för en framställning i saken. Ett effektivt tillgodoseende af motionärernas önskemål förutsätter emellertid, att bestämmelserna om existensminimum och skattefria afdrag komma att afse äfven kommunal-skatten, men härvidlag lära beträffande åtskilliga kommuner vissa svårigheter möta i fråga om särskildt de skattefria afdragen.

Frågan om ändrade grunder för den kommunala beskattningen är emellertid redan föremål för utredning, och synes det utskottet, att en undersökning af förevarande mera speciella fråga lämpligen bör kunna äga rum i samband med samma utredning.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af herrar Clasons och friherre Palmstiernas förevarande motioner, måtte i skrif-

velse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning angående de åtgärder, hvilka i beskattningshänseende må kunna vidtagas för främjande af det i motionerna angifna syftet, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, som af utredningen kan föranledas.

Stockholm den 25 april 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.